

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И РОМАНИЈА ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ

Се прогласува Законот за ратификација на Договорот меѓу Република Македонија и Романија за социјално осигурување, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 28 април 2006 година.

Бр. 07-1868/1
28 април 2006 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски, с.р.**

З А К О Н
ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И РОМАНИЈА ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ

Член 1

Се ратификува Договорот меѓу Република Македонија и Романија за социјално осигурување, склучен во Букурешт на 27 јануари 2006 година.

Член 2

Договорот во оригинал на македонски, романски и англиски јазик гласи:

**ДОГОВОР
МЕЃУ
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
И
РОМАНИЈА
ЗА СОЦИЈАЛНОТО ОСИГУРУВАЊЕ**

Република Македонија и Романија кои во понатамошниот текст се означени како “договорни страни”,

Со желба да ги регулираат и развијат односите меѓу двете држави во областа на социјалното осигурување,

Се договорија за следното:

**Глава I
Општи одредби**

Член I

(1) За целите на овој договор изразите значат:

1. “територија”:

- За Република Македонија:
територијата на Република Македонија;

- За Романија:
целата државна територија на Романија, вклучувајќи ги територијалните води и воздушниот простор над територијата и територијалното море над кое Романија има суверенитет како и граничната зона, континенталниот дел и ексклузивната економска зона под Романско раководство, во согласност со нејзините правни прописи, правилата и принципите на меѓународното право, правата на суверенитет и јурисдикција.

2. “жител на договорната страна”:

лице кое има државјанство на една од “договорните страни”;

3. “правни прописи”:

закони и други правни прописи кои ги регулираат областите предвидени со член 2;

4. “надлежен орган”:

Министерствата кои се надлежни за областите предвидени со член 2;

5. “институција”:

тело или институција кои се надлежни за спроведување на правните прописи со член 2;

6. “надлежна институција”:

институција на чиј товар се обезбедуваат давањата;

7. “осигуреник”:

лице кое е или било осигурено според правните прописи од член 2;

8. "период на осигурување":

периоди на платени придонеси и со нив изедначени периоди според прописите на двете договорни страни ;

9. "давање":

парично давање и давање во натура;

10. "парично давање":

пензии, додатоци, надоместоци, помош, како и сите усогласувања и зголемувања според прописите предвидени со член 2 ;

11. "давање во натура";

здравствени услуги и други непарични давања предвидени со прописите кои ги уредуваат областите од член 2;

12. "место на живеење":

вообичаено место на живеење;

13. "престој":

привремено место на живеење;

14. "членови на семејството":

лицата дефинирани како такви според правните прописи кои ги применува надлежната институција;

15. "органи за врска":

институции овластени од надлежните органи за остварување непосредна соработка во примената на овој договор.

(2) Другите термини и изрази кои се користат во овој договор имаат значење кое им е дадено според правните прописи на секоја договорна страна.

Член 2

Материјална област на примена

(1) Овој договор се применува:

за Република Македонија, правните прописи што се однесуваат на:

1. здравствено осигурување и здравствена заштита, вклучувајќи го и осигурувањето во случај на повреда на работа и професионална болест;
2. пензиското и инвалидското осигурување, вклучувајќи го и осигурувањето во случај на повреда на работа и професионална болест;
3. осигурувањето во случај на невработеност;
4. детски додаток.

за Романија, правните прописи што се однесуваат на:

1. надоместоци за привремена неспособност за работа;
2. надоместоци за мајчинство;
3. пензии;
4. давања во натура во случај на болест и мајчинство;
5. давања во натура во случај на несреќа на работа и професионална болест;

6. давања за смрт;
7. паричен надоместок во случај на невработеност;
8. детски додаток.

(2) Овој договор исто така ќе се применува и на сите правни прописи со кои се менуваат, кодифицираат или дополнуваат по однос на давањата од став (1) на овој член.

(3) Овој договор не се применува на правните прописи кои воведуваат нова област за социјално осигурување, доколку надлежните органи на договорните страни не се договорот поинаку.

Член 3 **Лица на кои се применува**

Овој договор се применува на:

1. лица за кои важат или важеле правните прописи на едната или двете договорни страни;
2. лицата чии права се остваруваат врз основа на правните прописи што се однесуваат на лицата наведени под точка 1. на овој член.

Член 4 **Еднаков ѝрејшман**

Лицата на кои се применуваат или се применувале правните прописи на една од договорните страни и кои живеат на територијата на другата договорна страна, во примената на правните прописи на таа договорна страна ќе имаат исти права и обврски како и нејзините државјани, доколку со овој Договор не е поинаку определено.

Член 5 **Трансфер на давања**

(1) Секоја одредба од правните прописи на секоја договорна страна која ја условува исплатата на давањето со живеење на корисникот на нејзина територија, нема да се применува ако корисникот живее на територијата на другата договорна страна, доколку со овој Договор не е поинаку определено.

(2) Одредбите од став (1) на овој член нема да се применуваат на:

1. за Република Македонија: давањата во случај на невработеност, детски додаток, давања по основа на преостаната работна способност, и најнизок износ на пензија;
2. за Романија: давања во случај на невработеност, детски додаток и парични давања во случај на привремена неспособност за работа.

Член 6
Сиречување на иреклојување на давањата

(1) Овој договор не може да го обезбеди или да го одржи правото на две или повеќе давања кои го покриваат истиот ризик врз основа на истиот период на осигурување.

(2) Одредбите од став (1) на овој член нема да се однесуваат на давањата во случај на инвалидност, старост, смрт или професионална болест кои се признаваат од надлежните институции на двете договорни страни, во согласност со одредбите од член 24 и член 29 став (2).

Член 7
Издначеност на дејствија и факти

Ако на територијата на една од договорните страни настапат дејствија и факти кои имаат правни последици врз давањето, институциите на другата договорна страна ќе ги земат предвид тие дејствија и факти како да настанале на нејзината територија.

Глава II
Правни иројиси кои се ирменуваат

Член 8
Оишти иравила

Ако овој договор не определува поинаку:

1. на лицата кои се вработени на територијата на едната договорна страна се применуваат правните прописи само на таа договорна страна, дури и ако тие живеат на територијата на другата договорна страна, или ако нивните работодавци живеат или се со седиште на територијата на другата договорна страна.

2. на лицата кои самостојно вршат дејност на територијата на едната договорна страна се применуваат правните прописи на таа договорна страна и ако тие живеат на територијата на другата договорна страна.

3. на јавните службеници и лицата кои се сметаат како такви се применуваат правните прописи на договорната страна во чија администрација тие се вработени.

Член 9
Дешиширани работници

(1) Лице кое е вработено на територијата на едната договорна страна и кое е испратено од својот работодавец на територијата на другата договорна страна да извршува определена работа, на него ќе се применуваат правните прописи на првата договорна страна за времетраењето на таа работа, ако очекуваното траење на работата не надминува период од 24 месеци.

(2) Лице кое по правило врши самостојна дејност на територијата на едната договорна страна и кое извршува работа на територијата на другата договорна страна, на него ќе се применуваат правните прописи на првата договорна страна, ако очекуваното траење на работата не надминува период од 24 месеци.

(3) Ако времетраењето на работата се продолжи за повеќе од 24 месеци, на заедничко барање на работодавецот и работникот или на лицето кое врши самостојна дејност, правните прописи на првата договорна страна продолжуваат да се применуваат, за најмногу од 24 месеци, со согласност на надлежните органи на договорните страни. Оваа согласност треба да се побара пред истек на првобитниот период од 24 месеци.

Член 10

Персонал на меѓународни транспортни претпријатија

Лице кое е вработено во меѓународно транспортно претпријатие кое е со седиште на територијата на едната договорна страна и кое врши за сопствена сметка или за сметка на трети лица меѓународни транспортни услуги на патници или стока по железница, автопат и воздушен сообраќај или внатрешни водени патишта, се применуваат правните прописи на таа договорна страна со тоа што:

1. на лицето кое е вработено од филијала или постојано претставништво на спомнатото претпријатие се применуваат правните прописи на договорната страна на чија територија е сместена таквата филијала или постојано претставништво;
2. на лицето кое е вработено главно на територијата на договорната страна на која живее ќе се применуваат правните прописи на таа договорна страна, и ако претпријатието кое го вработува нема регистрирано канцеларија или филијала или постојано претставништво на нејзината територија.

Член 11

Посада на бродови

На лицето кое е вработено на брод кој плови под знамето на едната договорна страна се применуваат правните прописи на таа договорна страна.

Член 12

Дипломатски мисии и конзуларни претставништва

На членовите на дипломатските мисии и конзуларните претставништва, како и за приватните лица вработени во лична служба, ќе се применуваат одредбите на Виенската конвенција за дипломатски односи од 18 април 1961 година и Виенската конвенција за конзуларни односи, од 24 април 1963 година.

Член 13

Исклучок од одредбите на членовите од 8 до 12

Надлежните органи на двете договорни страни можат да договорат исклучоци од одредбите на членовите од 8 до 12, во интерес на едно лице или категорија на лица под услов на заинтересираното лице или лица да се применуваат правните прописи на една од договорните страни.

Глава 3

Посебни одредби во врска со различниите категории на давања

Дел 1

Давања за болест и мајчинство

Член 14

Собирање на периодиите на осигурување

(1) Ако правните прописи на едната договорна страна го условуваат правото на давање со собирање на периодите на осигурување, надлежната институција на таа договорна страна ќе ги земе предвид, доколку е неопходно, периодите на осигурување навршени според правните прописи на другата договорна страна, ако тие не се поклопуваат, како тие периоди да се навршени според правните прописи на првата договорна страна.

(2) Во однос на паричните надоместоци во случај на болест и мајчинство, одредбите од став (1) на овој член, ќе се применуваат само во колку лицето, било вработено на територијата на договорната страна каде што било поднесено барањето.

Член 15

Давање во натура во случај на престој во другата договорна страна

(1) Лицата кои ги исполнуваат условите за давања во натура според правните прописи на едната договорна страна и чија состојба при престој на територијата на другата договорна страна бара итно потребни давања, примаат давања во натура од институцијата во местото на престој според нејзините правни прописи, а на сметка на надлежната институција.

(2) Обезбедување на протези и други помагала, и други давања во натура од поголема вредност, ќе зависи од претходна согласност од надлежната институција, освен ако обезбедувањето на давањето не може да се одложи без сериозна опасност по животот или здравјето на лицето кое е во прашање.

(3) Одредбите од став (1) и (2) на овој член ќе се применуваат и во однос на давањата во натура за членовите на семејството на лицето кое е во прашање.

Член 16

Давања во натура во случај на живеење во другаа договорна страна

(1) Лицата кои живеат на територијата на едната договорна страна, и кои ги исполнуваат условите за остварување право на давања според правните прописи на другата договорна страна, ќе добијат на територијата на договорната страна во која живеат, давања во натура обезбедени од институцијата во местото на живеење според правните прописи кои таа ги применува, а на товар на надлежната институција.

(2) Обезбедувањето на протези и други помагала, и други давања во натура од поголема вредност, ќе зависи од претходна согласност од надлежната институција, освен ако обезбедувањето на давањето не може да биде одложено без сериозна опасност по животот или здравјето на лицето кое е во прашање.

(3) Одредбите од став (1) и (2) на овој член ќе се применуваат и, во однос на одобрување на давањата во натура за членовите на семејството на лицето за кое станува збор, доколку немаат право на такви давања според правните прописи на договорната страна на чија територија живеат.

Член 17

Давања во натура за корисници на пензија и членови на нивниите семејства

(1) Корисник на пензија кој прима пензија според правните прописи на двете договорни страни ќе добива давања во натура според правните прописи на договорната страна на чија територија тој живее, како да бил корисник на пензија согласно правните прописи на таа договорна страна.

(2) Корисник на пензија според правните прописи на едната договорна страна, кој живее на територијата на другата договорна страна, ќе има право на давања во натура како да живее на територијата на првата договорна страна. Давањата во натура ќе бидат обезбедени од институцијата во местото на живеење, во согласност со правните прописи кои таа ги применува, како тој корисник да има право на такви давања според тие правни прописи, а на товар на надлежната институција од првата договорна страна.

(3) Одредбите на членовите 15 став (3) и 16 (3) ќе се применуваат и на членовите на семејството на корисникот на пензија.

(4) Членовите на семејството на корисникот на пензија кои не живеат на територијата на договорната страна каде што живее корисникот, ќе примаат давања во натура од институцијата во местото на живеење, исто како кога корисникот би живеел на територијата на истата договорна страна, а на товар на надлежната институција.

Член 18

Парични давања во случај на престој или живеење на територијата на другата договорна страна

Паричните давања во случај на престој или живеење на територијата на другата договорна страна се на товар на надлежната институција, а во согласност со правните прописи кои тој ги применува.

Член 19

Транспорти на лицата кои примиле давање во натура

(1) Ако по обезбедувањето на итно потребните давања во натура, осигуреникот треба да се транспортира во неговата земја со санитарско возило, транспортот до граница се обезбедува од договорната страна на чија територија осигуреникот примал давања, а на товар на надлежната институција.

(2) Во посебни случаи, кога превозот на болниот треба да се врши единствено со авион, транспортот се обезбедува од страна на договорната страна на чија територија е пружено давањето во натура, а на товар на надлежната институција.

(3) По престанокот на итноста надлежната институција ќе го одобри продолжувањето на давањето во натура или за транспортирање на болниот.

(4) Овие одредби се применуваат соодветно и за членовите на семејството на осигуреникот.

Член 20

Институции

Институциите кои ќе ги одобрат давањата предвидени со членовите 15, 16 и 17 ќе бидат именувани од страна на надлежните органи со административна спогодба.

Член 21

Надоместување на трошоци

(1) Надлежната институција ќе ги надомести стварните трошоци на одобрените давања, посебно за секој случај, согласно со одредбите од членовите 15, 16, 17 и 19, на институцијата која ги обезбедува давањата, со исклучок на Административните трошоци.

(2) Стварните трошоци на давањата, ќе бидат пресметани од страна на институцијата која ги пружа давањата, според цените кои важат за своите осигурени лица.

- (3) Органите за врска на двете договорни страни можат да договорат и поинаков начин на пресметување на трошоците, вклучувајќи го и компензирањето меѓу двата органи за врска или паушални надоместоци наместо индивидуални надоместоци.

Дел II

Давања во случај на инвалидноси, сџароси и смри (пензии)

Член 22

Определување на давањата без собирање на периодите на осигурување

Ако лицето ги исполнува условите за остварување на право на давања според правните прописи на едната договорна страна без да се земат предвид периодите на осигурување навршени според правните прописи на другата договорна страна, надлежната институција го пресметува давањето само врз основа на периодите на осигурување навршени според правните прописи кои се применуваат.

Член 23

Определување на давањата со собирање на периодите на осигурување

(1) Кога според правните прописи на едната договорна страна остварувањето на правото на давање е условено со навршен определен период на осигурување, институцијата која ги применува тие правни прописи ќе ги земе во предвид, доколку е неопходно, периодите на осигурување навршени според правните прописи на другата договорна страна, ако не се поклопуваат, како да тие периоди се навршени според правните прописи на првата договорна страна.

(2) Кога според правниот пропис на едната договорна страна остварувањето на одредени давања зависи од навршувањето на одреден период во професија која е опфатена со специјален режим или во одредена професија или работа, само периодите навршени во соодветниот режим или во отсуство на тој режим, во истата професија или на истата работа, другата договорна страна ќе ги земе во предвид за одредување на право на такви давања.

(3) Кога според правните прописи на една од договорните страни го предвидува периодот во кој лицето прима пензија, може да се земе во предвид за одредување на правото на пензија, надлежната институција на таа договорна страна за таа цел ќе го земе во предвид периодот во текот на кој била плаќана пензијата според правните прописи на другата договорна страна.

Член 24

Пресметка на давањата

(1) Ако на лицето последователно или наизменично се применувале правните прописи на двете договорни страни, институцијата на секоја договорна страна ќе определи, во согласност со правните прописи кои таа ги применува, дали ова лице има право на давање според одредбите од член 23.

(2) Во овој случај надлежната институција ги пресметува давањата на следниот начин:

1. ќе се пресмета теоретскиот износ на давање кое би се исплатувало како сите периоди да се навршени според правните прописи кои ги применува;

2. потоа ќе се пресмета реалниот износ на давањето кој ќе се исплатува на лицето врз основа на теоретскиот износ пресметан во согласност со точка 1., соодветно и пропорционално на соодносот помеѓу периодите на осигурување навршени пред настанување на случајот според правните прописи кои ги применува и вкупните периоди на осигурување навршени според правните прописи на двете договорни страни.

(3) Кога износот на давањето се пресметува врз основа на бројот на корисниците, надлежната институција ќе ги земе во предвид и лицата кои живеат или престојуваат на територијата на другата договорна страна.

Член 25

Период на осигурување покрајок од една година

(1) Не земајќи ги предвид одредбите од член 23, кога вкупното траење на периодот на осигурување навршен според правните прописи на договорната страна изнесува помалку од една година и каде, единствено врз основа на овој период на осигурување, не постои право на давање според тие правни прописи, институцијата на таа договорна страна нема да биде во обврска да признае давање во однос на спомнатото траење.

(2) Периодот на осигурување на кој се однесува на став (1), ќе го земе предвид институцијата од другата договорна страна според одредбите од член 24, како овој период на осигурување да бил навршен според правните прописи кои ги применува.

Дел III

Посмртно давање

Член 26

Собирање на периоди на осигурување и доделување на посмртно давање

(1) Ако правните прописи на едната договорна страна го условуваат правото на давање со навршување на периоди на осигурување, надлежната институција на таа страна, ќе ги земе во предвид, до обем кој е неопходен, периодите на осигурување навршени според правните прописи на другата договорна страна, се додека тие не се поклопуваат, како тие да биле периоди на осигурување навршени според правните прописи на првата договорна страна.

(2) Посмртното давање се дава исклучиво според правните прописи на секоја договорна страна.

(3) Во случај кога правото на давање постои согласно прописите на двете договорни страни:

1. давањето се врши исклучиво според правните прописи на договорната страна на чија територија настапила смртта; или
2. ако смртта не настапила на територијата на ниедна од договорните страни, давањето ќе се врши од страна на надлежната институција кај која лицето било последен пат осигурено, пред настанување на смртта.

Дел IV

Давања во случај на повреда на работна и професионална болест

Член 27

Изложување на истиот ризик во двете договорни страни

(1) Давањето за инвалидност ќе се додели само според правните прописи на последната договорна страна на чија територија лицето кое има право било вработено во занимање подложно на ризик, дури и ако се исполнети условите според правните прописи на двете договорни страни, со земање во предвид, каде што е потребно, одредбите од ставовите (2) до (4) на овој член.

(2) Ако правните прописи на едната договорна страна правото на давање го условуваат со тоа да болеста за која станува збор биде прво дијагностицирана на нејзината територија, тој услов ќе се смета за исполнет ако болеста била прво дијагностицирана на територијата на другата договорна страна.

(3) Ако правните прописи на едната договорна страна, експлицитно или имплицитно, го условуваат давањето со дијагноза на болеста во определен рок, по завршувањето на професионалната активност која може да ја предизвика таа болест, надлежната институција ќе земе предвид, каде што е потребно, било кое занимање кое вклучува сличен ризик, според правните прописи на другата договорна страна.

(4) Ако правните прописи на едната договорна страна, експлицитно или имплицитно, го условуваат давањето со тоа да активноста која може да предизвика болест била вршена во одреден период, за пресметка на давањето ќе се земат предвид и периодите за време на кои ваквата активност била извршувана на територијата на другата договорна страна.

Член 28

Живеење или престој на територијата на другата договорна страна

(1) Давањата во пари ќе ги исплаќа надлежната институција во согласност со одредбите на правните прописи кои ги применува.

(2) Давањата во натура во случај на повреда на работа или професионална болест ќе бидат обезбедени од институцијата во местото на живеење или престој според правните прописи кои ги применува, а на товар на надлежната институција.

(3) Обезбедувањето на протези и други помагала, и други давања во натура од поголема вредност, ќе зависи од претходна согласност од надлежната институција, освен ако обезбедувањето на давањето не може да се одложи без сериозна опасност по животот или здравјето на лицето кое е во прашање.

(4) За надоместување на стварните трошоци за давањата во натура, се применуваат одредбите од член 21.

Член 29

Влошување на професионалната болест за која било доделено давање

Ако лицето заболело од професионална болест примало или прима давање од институцијата на едната договорна страна, и во случај на влошување на неговата состојба, бара давање од институцијата на другата договорна страна ќе се применуваат следниве одредби:

1. ако лицето не вршело таква дејност, според правните прописи на втората договорна страна, која би ја предизвикала или да ја влоши болеста, надлежната институција на првата договорна страна е во обврска да го плаќа давањето, водејќи сметка за влошувањето според правните прописи кои ги применува.

2. ако лицето вршело таква дејност, според правните прописи на втората договорна страна, надлежната институција на првата договорна страна е во обврска да го плаќа давањето без да води сметка за влошувањето според правните прописи што ги применува; надлежната институција на втората договорна страна на лицето му исплатува додаток чиј износ е еднаков на разликата меѓу висината на давањето и износот на давањето кое би се исплатувало пред влошувањето, според правните прописи што се применуваат.

Дел V

Надоместок во случај на невработеност

Член 30

Собирање на периодите на осигурување

Ако правните прописи на едната договорна страна го условуваат правото на давање со навршување на одредени периоди на осигурување, надлежната институција на таа договорна страна ќе ги земе предвид, доколку е потребно, периодите на осигурување навршени според правните прописи на другата договорна страна, се додека тие не се поклопуваат.

Член 31

Одобрување на давања

(1) Давањата ќе се признаваат од надлежната институција на договорната страна на територијата на која лицето има место на живеење во согласност со правните прописи што таа ги применува, водејќи сметка за одредбите од членот 30.

(2) Во однос на примената на ставот (1) на овој член, институцијата на Република Македонија ги применува сопствените правни прописи за случај на осигурување од невработеност.

(3) Во случај кога правните прописи кои ги применува надлежната институција на Романија предвидуваат да се земат предвид остварените приходи при определување на висината на давањата, тогаш се земаат предвид само приходите остварени врз основа на извршените дејности на територијата на Романија. Во случај кога не постојат такви приходи или не се остварени приходи на ниво на најниска плата, давањата ќе се определат врз основа на најниската плата предвидена со романските правни прописи.

Дел VI *Дејски додашок*

Член 32 ***Собирање на периодичне на осигурување***

Ако правните прописи на едната договорна страна го условуваат правото на давање со навршувањето на периоди на осигурување, надлежната институција ќе ги земе во предвид, доколку е потребно периодите на осигурување навршени според правните прописи на другата договорна страна, како да тие биле периоди на осигурување навршени според правните прописи на првата договорна страна, ако тие не се поклопуваат

Член 33 ***Давање за дејски додашок***

Детскиот додаток се остварува според правните прописи на секоја од договорните страни.

Глава IV *Разни одредби*

Член 34 ***Административни мерки и мерки за соработка***

(1) Надлежните органи на двете договорни страни ќе се договорот и ќе ги определат потребните административни мерки за примена на овој Договор.

(2) Надлежните органи :

1. ќе склучат Административна спогодба за спроведување на овој договор;
2. ќе ги определат органите за врска со цел за остварување на директна врска меѓу институциите на договорните страни ;

3. меѓусебно ќе се информираат за измените во нивните национални прописи, ако тие измени имаат влијание на овој договор.

(3) Во спроведувањето на овој Договор надлежните органи и надлежните институции на двете договорни страни ќе си пружаат меѓусебна помош како да ги применуваат сопствените прописи. Пружањето на административната помош е бесплатна.

(4) Ако лице кое живее или престојува на територијата на едната договорна страна поднело барање за давање или прима давање според правните прописи на другата договорна страна и му е потребен лекарски преглед, институцијата во местото на живеење или престој, на првата договорна страна, ќе го изврши прегледот по барање и на товар на надлежната институција на втората договорна страна. Ако лекарскиот преглед се врши за потребите на двете договорни страни тогаш истиот ќе се изврши на товар на институцијата каде што лицето живее или престојува.

(5) Секој податок или информација за определено лице која е доставена во согласност со овој Договор ќе се смета за доверлива и ќе се користи единствено за целите на примена на овој договор.

Член 35

Користење на службениите јазици

(1) За целите на овој договор, надлежните органи и надлежните институции на двете договорни страни, може да комуницираат меѓусебно директно на своите службени јазици или на англиски јазик.

(2) Ниту едно барање или документ не може да биде одбиено врз основа на тоа дека е напишано на службениот јазик на другата договорна страна.

Член 36

Ослободување од плаќања на такси и заверки

(1) Ако правните прописи на едната договорна страна обезбедуваат, целосно или делумно ослободување, од судски, конзуларни или административни такси, за потврди и други документи поднесен врз основа со правните прописи на оваа договорна страна, ова ослободување се применува и на потврдите и другите слични документи издадени од органите на другата договорна страна за примена на овој договор.

(2) Од двете договорни страни ќе бидат признаени сите изјави, документи и потврди од било кој вид потребни за примена на овој договор, онака како што се издадени од органите кои се надлежни, ослободени од заверки.

Член 37
Поднесување барање

Барањата поднесени до институцијата на едната договорна страна треба да бидат во согласност со роковите предвидени со правните прописи на таа договорна страна. Овој услов се смета за исполнет ако барањата се поднесени во истиот рок до соодветната институција на другата договорна страна. Во овој случај институцијата која што ќе ги прими барањата, веднаш ги проследува до институцијата на другата договорна страна директно или со посредство на органите за врска на двете договорни страни.

Член 38
Обврска на третиот страна

Ако лицето кое прима давање според правните прописи на едната договорна страна заради повреда настаната или продолжена на територијата на другата договорна страна, правата на институцијата која има обврска да ги плаќа давањата од трета страна, која има обврска да ги плаќа штетите, ќе бидат регулирани според следново:

1. каде што споменатата институција, според правните прописи кои се применуваат, е заменета за корисникот за било кои права кои тој може да ги има од третата страна, ваквата замена ќе биде признаена од другата договорна страна;
2. каде што споменатата институција има директно право од третата страна, тоа право ќе биде признаено од другата договорна страна.

Член 39
Надоместување на вишокот плаќања

Ако институцијата од едната договорна страна му плати на корисникот износ повисок од неговите права, таа институција може, во условите и до мера дозволена според правните прописи кои ги применува, да бара институцијата од другата договорна страна одговорна за плаќањето на давањето на тоа лице, да му се задржи тој вишок од заостанатите износи кои треба да му се исплат на тоа лице. Втората институција ќе го намали тој износ според условите и до мера до која ова намалување е дозволено според правните прописи кои ги применува, како вишокот плаќања да се направени од неа, и ќе го испрати така намалениот износ на институцијата што го кредитирала.

Член 40
Посила за спроведување

(1) Судските одлуки за спроведување од едната договорна страна, како и документите за спроведување издадени од орган или институција од едната договорна страна, во однос на придонесите за социјално осигурување и други барања, ќе бидат признаени на територијата на другата договорна страна.

(2) Признавањето може да биде одбиено единствено ако тоа биде спротивно со јавниот ред на договорната страна на чија територија признавањето на одлуката или документот треба да биде спроведено.

(3) Одлуките и документите за спроведување признаени според став (1) на овој член ќе бидат извршени на територијата на другата договорна страна. Постапката за спроведување ќе биде во согласност со правните прописи на договорната страна на чија територија се извршува спроведувањето на ваквите одлуки и документи. Одлуките или документите мора да содржат потврда за извршност (клаузула за извршност).

(4) Задоцнетите придонеси на институцијата на едната договорна страна во рамките во постапка на ликвидација или присилно извршување на долгувањата, на територијата на другата договорна страна, имаат ист приоритет како еквивалентни барања на територијата на таа договорна страна.

Член 41 **Валута на плаќање**

(1) Плаќањето на секое давање во согласност со овој договор може да се изврши во валутата на договорната страна чија што институција ја врши исплатата.

(2) Валутата и начините на плаќање за давањата што претставуваат надоместување на давањата вршени од институцијата на едната договорна страна ќе се договорат со Административна спогодба.

Член 42 **Решавање на спорови**

(1) Евентуалните спорови кои можат да се јават по однос на толкувањето или примената на овој договор ќе се решаваат со консултации меѓу надлежните органи.

(2) Ако некои спорови не можат да бидат решени во согласност со став (1), истите ќе бидат решавани по дипломатски пат од двете договорни страни.

Глава V **Преодни и завршни одредби**

Член 43 **Преодни одредби**

(1) Според овој договор нема да се доделуваат никакви права за период пред неговото влегување во сила.

(2) Сите периоди на осигурување навршени според правните прописи на едната договорна страна пред влегување во сила на овој договор ќе се земаат предвид за остварување на правата според одредбите на овој договор.

(3) Под резерва на став (1) од овој член, правата можат да се остваруваат според овој договор дури и во однос на ризици кои настанале пред неговото влегување во сила.

Член 44

Повторно определување на пензиите

(1) Правата на пензија остварени пред влегување во сила на овој договор, може повторно да се определат, со одредбите на овој договор.

(2) Ако барањето за повторно определување на пензиите е поднесено преку органите за врска, во рок од две години од влегување во сила на овој договор, повторно определените права ќе се признаат од датумот на влегување во сила на овој договор.

(3) Ако барањето за повторно определување на пензиите е поднесено по истекот на рокот од две години од датумот на влегување во сила на Договорот, правата ќе се признаат од денот на поднесувањето на барањето.

(4) Во случај кога повторното определување на пензиите ќе има како последица намалување на пензијата, разликата меѓу износот на пензијата пред влегувањето во сила на овој договор и износот на пензијата утврден на база на овој договор ќе биде на товар на надлежната институција која ја исплатувала пензијата пред влегување во сила на овој договор.

Член 45

Влегување во сила

(1) Овој договор ќе биде подложен на ратификација од секоја на договорните страни.

(2) Договорните страни заемно се информираат по дипломатски пат во однос на исполнувањето на потребните постапки за влегување во сила на овој договор.

(3) Овој договор влегува во сила првиот ден во месецот што следи по истекот на периодот од два месеци од датумот на последното известување од став (2) на овој член.

(4) Со влегување во сила на овој договор престанува да важи, меѓу двете договорни страни, договорот склучен меѓу Владата на СФР Југославија и Владата на СР Романија во областа на медицинската заштита на осигурениците, потпишан во Букурешт на 20 март 1976 година.

Член 46
Времетраење на договорот

(1) Овој договор се склучува на неопределено време.

(2) Секоја договорна страна може да го откаже овој договор со писмено известување по дипломатски пат до другата договорна страна најмалку шест месеци пред крајот на календарската година. Договорот престанува да важи почнувајќи од првиот ден на следната календарска година.

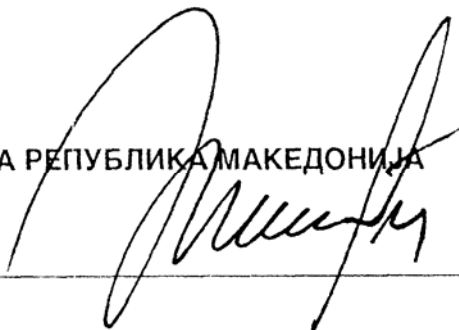
Член 47
Ефекти од Договорот во однос на стекнатите права или правата во постапка на стекнување

(1) Во случај на откажување на овој договор правата на давањата стекнати согласно неговите одредби се задржуваат.

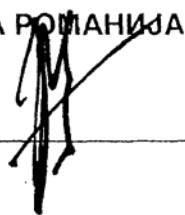
(2) Правата на давања во постапка на стекнување, за периодите остварени пред датумот на престанокот на важноста на Договорот се задржуваат, а додека поднесените барања пред истекот на важноста на договорот ќе се решаваат согласно неговите одредби.

Потпишан во Букурешт, на 27.02.2006 во два оригинални примерока, на македонски, романски и англиски јазик, сите текстови се подеднакво автентични. Во случај на спор поради интерпретација, англиската верзија ќе биде важечка.

ЗА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ЗА РОМАНИЈА

ACORD
ÎNTRE
REPUBLICA MACEDONIA
ȘI
ROMÂNIA
ÎN DOMENIUL ASIGURĂRILOR SOCIALE

Republica Macedonia și România, denumite în continuare "Părți contractante".

Dorind să reglementeze și să dezvolte relațiile dintre cele două state în domeniul asigurărilor sociale,

Au convenit asupra următoarelor dispoziții:

Partea I

Dispoziții generale

Articolul 1

Definiții

(1) În scopul aplicării prezentului Acord, următorii termeni și expresii desemnează:

1. "teritoriu":

pentru Republica Macedonia: teritoriul Republicii Macedonia.

pentru România: întreg teritoriul de stat al României, inclusiv marea sa teritorială și spațiul aerian de deasupra teritoriului și mării teritoriale asupra cărora România își exercită suveranitatea, precum și zona contiguă, platoul continental și zona economică exclusivă asupra cărora România își exercită, în conformitate cu legislația sa și potrivit normelor și principiilor dreptului internațional, drepturi suverane și jurisdicție.

"cetățean al unei Părți contractante": o persoană care are cetățenia unei Părți contractante;

2. "legislație": legile și celelalte acte normative care reglementează domeniile prevăzute la articolul 2;

3. "autoritate competentă": ministerele responsabile pentru domeniile prevăzute la articolul 2;

4. "instituție": organismul sau autoritatea responsabilă cu aplicarea legislației prevăzute la articolul 2;

5. "instituție competentă": instituția pe cheltuiala căreia sunt furnizate prestațiile;

6. "persoana asigurată": persoana care este sau a fost supusă legislației prevăzute la articolul 2;

7. "perioadă de asigurare": perioadele de contribuție și perioadele asimilate, realizate în conformitate cu legislația fiecărei Părți contractante;

8. "prestație": prestațiile în bani și prestațiile în natură;

9. "prestație în bani": pensiile, alocațiile, indemnizațiile, ajutoarele, precum și toate revalorizările acestora, prevăzute de legislația care reglementează domeniile menționate la articolul 2;
  10. "prestații în natură": serviciile medicale și alte prestații care nu sunt prestații în bani, prevăzute de legislația care reglementează domeniile menționate la articolul 2;
  11. "domiciliu": locul de ședere obișnuită;
  12. "reședință": locul de ședere temporară;
  13. "membri de familie": persoanele definite ca atare de legislația pe care o aplică instituția competentă;
  14. "organism de legătură": instituțiile desemnate de autoritățile competente pentru realizarea legăturilor directe în scopul aplicării prezentului Acord.
- (2) Ceilalți termeni și expresii utilizate în prezentul Acord au semnificația prevăzută de legislația fiecărei Părți contractante.

Articolul 2

Domeniul material de aplicare

- (1) Prezentul Acord se aplică:
Pentru Republica Macedonia, legislației privind:
1. asigurarea de sănătate, protecția sănătății, inclusiv asigurarea în caz accidente de muncă și boli profesionale;
  2. asigurarea de pensii și invaliditate, inclusiv asigurarea în caz de accidente de muncă și boli profesionale;
  3. asigurarea în caz de șomaj;
  4. alocațiile pentru copii.
- Pentru România, legislației privind :
1. indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă;
  2. indemnizația de maternitate;
  3. pensiile;
  4. prestațiile în natură în caz de boală și maternitate;
  5. prestațiile în natură în caz de accidente de muncă și boli profesionale;
  6. ajutorul de deces;
  7. indemnizația de șomaj;
  8. alocația de stat pentru copii.

(2) Presentul Acord se va aplica, de asemenea, legislației care înlocuiește, codifică, modifică sau completează legislația referitoare la prestațiile prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol.

(3) Presentul Acord nu se aplică legislației care instituie un nou domeniu al sistemului de asigurări sociale, dacă Părțile contractante nu convin altfel.

Articolul 3

Domeniul personal de aplicare

Presentul Acord se va aplica:

1. tuturor persoanelor care sunt sau au fost supuse legislației uneia sau ambelor Părți contractante;
2. persoanelor ale căror drepturi derivă, conform legislației aplicabile, de la persoanele prevăzute la punctul (1) al prezentului articol.

Articolul 4

Egalitatea de tratament

Dacă prezentul Acord nu prevede altfel, persoanele care sunt sau au fost supuse legislației unei Părți contractante și care au domiciliul pe teritoriul celeilalte Părți contractante, vor avea, în aplicarea legislației, aceleași drepturi și obligații ca și cetățenii acestei Părți contractante.

Articolul 5

Exportul prestațiilor

(1) Dacă prezentul Acord nu prevede altfel, orice dispoziție a legislației uneia dintre Părțile contractante, care condiționează plata prestațiilor de domiciliul beneficiarului pe teritoriul său, nu se va aplica dacă persoana are domiciliul pe teritoriul celeilalte Părți contractante.

(2) Dispozițiile paragrafului (1) al prezentului articol nu se aplică:

1. Pentru România, prestațiilor de șomaj, alocațiilor de stat pentru copii, indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă;
2. Pentru Republica Macedonia, prestațiilor de șomaj, indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, alocațiilor pentru copii, pensiei minime.

Articolul 6

Evitarea cumulului de prestații

(1) Presentul Acord nu poate să confere sau să mențină dreptul de a beneficia de două sau mai multe prestații care să acopere același risc, acordate pe baza aceleiași perioade de asigurare.

(2) Dispozițiile paragrafului (1) al prezentului articol nu se aplică prestațiilor în caz de invaliditate, de bătrânețe, de deces sau de boală profesională care se plătesc de către instituțiile competente ale celor două Părți contractante, în conformitate cu dispozițiile articolului 24 și articolului 29 punctul 2.

Articolul 7

Recunoașterea unor fapte sau evenimente

Dacă pe teritoriul unei Părți contractante se produc fapte sau evenimente care au efecte juridice asupra prestațiilor, instituțiile celeilalte Părți contractante vor lua în considerare aceste fapte și evenimente ca și când ar fi avut loc pe teritoriul acestei Părți contractante.

Partea a II-a

Legislația aplicabilă

Articolul 8

Reguli generale

Dacă prezentul Acord nu prevede altfel:

1. persoanele care sunt angajate pe teritoriul unei Părți contractante sunt supuse numai legislației acestei Părți contractante, chiar dacă au domiciliul pe teritoriul celeilalte Părți contractante sau dacă angajatorul are domiciliul sau sediul pe teritoriul celeilalte Părți contractante;
2. lucrătorii independenți care își desfășoară activitatea pe teritoriul unei Părți contractante sunt supuși legislației acestei Părți contractante, chiar dacă au domiciliul pe teritoriul celeilalte Părți contractante;
3. funcționarii publici și personalul asimilat acestora sunt supuși legislației Părții contractante în a cărei administrație sunt angajați.

Articolul 9

Lucrătorii detașați

(1) Persoana care este angajată pe teritoriul unei Părți contractante, care este detașată de către angajatorul său pe teritoriul celeilalte Părți contractante pentru a exercita o anumită activitate, va fi supusă în continuare legislației primei Părți contractante pe durata exercitării acestei activități, cu condiția ca durata previzibilă a acestei activități să nu depășească 24 luni.

(2) Lucrătorul independent care își desfășoară activitatea în mod obișnuit pe teritoriul unei Părți contractante și care efectuează o activitate pe teritoriul celeilalte Părți contractante, rămâne supus legislației primei Părți contractante cu condiția ca durata previzibilă a acestei activități să nu depășească 24 luni.

(3) Dacă durata activității se prelungește mai mult de 24 de luni, la cererea comună a angajatului și angajatorului sau a lucrătorului independent, legislația primei Părți contractante continuă să se aplice pentru o perioadă de cel mult 24 de luni, cu acordul autorităților competente ale celor două Părți contractante. Acest acord trebuie solicitat înainte de expirarea perioadei inițiale de 24 de luni.

Articolul 10

Personalul întreprinderilor de transport internațional

Persoana angajată într-o întreprindere de transport internațional care își are sediul pe teritoriul unei Părți contractante și care efectuează, pe cont propriu sau în contul unor terți, transporturi internaționale de pasageri sau de mărfuri, pe căile ferate, rutiere, aeriene sau pe apele interioare este supusă legislației acestei Părți contractante. Totuși:

1. persoana angajată de către o filială sau reprezentanță permanentă a întreprinderii menționate este supusă legislației Părții contractante pe teritoriul căreia se găsește această filială sau reprezentanță permanentă;
2. persoana care desfășoară o activitate, în principal pe teritoriul Părții contractante unde își are domiciliul, este supusă legislației acestei Părți contractante, chiar dacă întreprinderea care o angajează nu are pe acest teritoriu nici sediul și nici o filială sau reprezentanță permanentă.

Articolul 11

Echipajul navelor

Persoana care desfășoară o activitate la bordul unei nave sub pavilionul unei Părți contractante este supusă legislației Părții contractante sub al cărei pavilion se află nava.

Articolul 12

Misiuni diplomatice și posturi consulare

Pentru membrii misiunilor diplomatice și posturilor consulare și pentru personalul particular angajat exclusiv în serviciul acestora se vor aplica dispozițiilor relevante ale Convenției de la Viena din 18 aprilie 1961 cu privire la relațiile diplomatice și ale Convenției de la Viena din 24 aprilie 1963 cu privire la relațiile consulare.

Articolul 13

Excepții de la dispozițiile articolelor 8 - 12

Autoritățile competente ale celor două Părți contractante pot conveni excepții de la dispozițiile articolelor 8-12, în interesul unei persoane sau al unei categorii de persoane, cu condiția ca persoana sau persoanele respective să fie supuse legislației unei Părți contractante.

Partea a III-a

Dispoziții speciale referitoare la diferitele categorii de prestații

Secțiunea I

Prestații de boală și maternitate

Articolul 14

Totalizarea perioadelor de asigurare

(1) Dacă legislația unei Părți contractante condiționează dreptul la prestații de realizarea unor perioade de asigurare, instituția competentă a acestei Părți contractante ia în considerare, dacă este necesar, perioadele de asigurare realizate conform legislației celeilalte Părți contractante, în măsura în care acestea nu se suprapun, ca și cum ar fi perioade realizate conform legislației primei Părți contractante.

(2) În ceea ce privește prestațiile în bani în caz de boală și de maternitate, dispozițiile paragrafului (1) al prezentului articol se vor aplica numai dacă persoana în cauză desfășoară o activitate pe teritoriul Părții contractante unde a fost introdusă cererea.

Articolul 15

Prestații în natură în cazul reședinței pe teritoriul celeilalte Părți contractante

(1) Persoanele care îndeplinesc condițiile cerute de legislația unei Părți contractante pentru a avea dreptul la prestații și a căror stare necesită acordarea de prestații în caz de urgență, când au reședința pe teritoriul celeilalte Părți contractante, primesc prestații în natură de la instituția locului de reședință, conform dispozițiilor legislației pe care o aplică, pe cheltuiala instituției competente.

(2) Acordarea de proteze, dispozitive medicale și alte prestații importante în natură este supusă aprobării prealabile a instituției competente, cu excepția situației în care acordarea prestației nu poate fi amânată fără a pune în pericol viața sau sănătatea persoanei în cauză.

(3) Dispozițiile paragrafelor (1) și (2) ale prezentului articol sunt aplicabile și în ceea ce privește acordarea prestațiilor în natură membrilor de familie ai persoanei în cauză.

Articolul 16

Prestații în natură în cazul domiciliului pe teritoriul celeilalte Părți contractante

(1) Persoanele care au domiciliul pe teritoriul unei Părți contractante și care îndeplinesc condițiile pentru a avea dreptul la prestații în baza legislației celeilalte Părți contractante primesc, pe teritoriul Părții contractante unde au domiciliul, prestațiile în natură acordate de către instituția locului de domiciliu, în conformitate cu dispozițiile legislației pe care o aplică, pe cheltuiala instituției competente.

(2) Acordarea de proteze, dispozitive medicale și alte prestații importante în natură este supusă aprobării prealabile a instituției competente, cu excepția situației în

care acordarea prestației nu poate fi amânată fără a pune în pericol viața sau sănătatea persoanei în cauză.

(3) Dispozițiile paragrafelor (1) și (2) ale prezentului articol sunt aplicabile și în ceea ce privește acordarea prestațiilor în natură membrilor de familie ai persoanei în cauză, în măsura în care aceștia nu au dreptul la aceste prestații în conformitate cu legislația Părții contractante pe teritoriul căreia își au domiciliul.

Articolul 17

Prestații în natură pentru titularii unei pensii și membrii lor de familie

(1) Titularul unei pensii acordate în baza legislațiilor celor două Părți contractante va primi prestații în natură în conformitate cu legislația Părții contractante pe teritoriul căreia își are domiciliul, ca și cum ar fi fost titular al unei pensii numai în conformitate cu legislația acestei Părți contractante.

(2) Titularul unei pensii acordate în baza legislației unei Părți contractante care are domiciliul pe teritoriul celeilalte Părți contractante va avea dreptul la prestații în natură în măsura în care ar fi avut dreptul la acestea dacă ar fi avut domiciliul pe teritoriul primei Părți contractante. Prestațiile în natură sunt acordate de instituția locului de domiciliu, în conformitate cu dispozițiile legislației pe care o aplică, ca și cum persoana respectivă ar fi avut dreptul la prestațiile menționate în virtutea acestei legislații, costul prestațiilor fiind suportat de instituția competentă a primei Părți contractante.

(3) Dispozițiile articolului 15, paragraful (3) și articolului 16, paragraful (3), se vor aplica și membrilor de familie ai titularului de pensie.

(4) Membrii de familie ai titularului unei pensii care nu au domiciliul pe teritoriul Părții contractante unde își are domiciliul titularul pensiei, vor primi prestații în natură pe cheltuiala instituției locului de domiciliu, ca și cum titularul de pensie ar fi avut domiciliul pe teritoriul aceleiași Părți contractante, în măsura în care aceștia nu au dreptul la aceste prestații în conformitate cu legislația Părții contractante pe teritoriul căreia își au domiciliul.

Articolul 18

Prestații în bani în caz de reședință sau domiciliu pe teritoriul celeilalte Părți contractante

Prestațiile în bani în cazul reședinței sau domiciliului pe teritoriul celeilalte Părți contractante sunt plătite de instituția competentă, în conformitate cu dispozițiile legislației pe care aceasta o aplică.

Articolul 19

Transportul persoanei care a primit prestații în natură

(1) Dacă, după acordarea prestațiilor în natură în caz de urgență, persoana trebuie transportată în țara sa numai cu ambulanța, transportul persoanei care a primit prestații în natură până la frontiera celeilalte Părți contractante se efectuează pe

cheltuiala instituției competente, de către instituția Părții contractante pe teritoriul căreia persoana a primit prestația în natură.

(2) În cazuri excepționale, când transportul trebuie efectuat numai cu un mijloc de transport aerian, transportul se efectuează pe cheltuiala instituției competente, de către Partea contractantă pe teritoriul căreia s-a acordat prestația în natură.

(3) După ieșirea din situația de urgență a persoanei în cauză, instituția competentă va aproba continuarea acordării prestațiilor în natură sau efectuarea transportului.

(4) Aceste dispoziții sunt aplicabile în mod corespunzător și membrilor de familie ai persoanei în cauză.

Articolul 20

Instituții

Instituțiile care vor acorda prestațiile prevăzute la articolele 15, 16, 17 vor fi desemnate de către autoritățile competente prin Aranjamentul Administrativ.

Articolul 21

Rambursare

(1) Instituția competentă va rambursa cheltuielile efective pentru prestațiile acordate, pentru fiecare caz în parte, în conformitate cu dispozițiile articolelor 15, 16, 17 și 19, către instituția care furnizează prestațiile, cu excepția cheltuielilor administrative.

(2) Cheltuielile efective ale prestațiilor vor fi calculate de către instituția care furnizează prestațiile, la nivelul tarifelor folosite pentru propriile persoane asigurate.

(3) Organismele de legătură ale celor două Părți contractante pot conveni și alte modalități de rambursare a cheltuielilor, inclusiv compensarea acestora între instituții sau plăți în sume forfetare în locul plăților individuale.

Secțiunea 2

Prestații de invaliditate, de bătrânețe și de deces (pensii)

Articolul 22

Stabilirea prestațiilor fără totalizarea perioadelor de asigurare

Dacă o persoană îndeplinește condițiile pentru obținerea unei prestații conform legislației unei Părți contractante fără a ține cont de perioadele de asigurare realizate conform legislației celeilalte Părți contractante, instituția competentă calculează prestațiile numai în funcție de perioadele de asigurare realizate conform legislației pe care o aplică.

Articolul 23

Totalizarea perioadelor de asigurare

(1) Dacă legislația unei Părți contractante condiționează dreptul la prestații de realizarea unei perioade de asigurare, instituția care aplică această legislație ia în considerare, dacă este necesar, perioadele de asigurare realizate conform legislației

celeilalte Părți contractante, în măsura în care acestea nu se suprapun, ca și cum ar fi perioade realizate conform legislației primei Părți contractante.

(2) Dacă legislația unei Părți contractante condiționează acordarea anumitor prestații de realizarea unei anumite perioade într-o profesie supusă unui regim special sau într-o profesie sau muncă determinată, perioadele realizate conform legislației celeilalte Părți contractante nu sunt luate în considerare pentru stabilirea dreptului la aceste prestații decât dacă au fost realizate în baza unui regim corespondent sau, în lipsa acestuia, în aceeași profesie sau, după caz, în aceeași muncă.

(3) Dacă legislația unei Părți contractante prevede că perioada în care persoana în cauză primește o pensie poate fi luată în considerare pentru stabilirea dreptului la prestație, instituția competentă a acestei Părți contractante ține cont, în acest scop, de perioada în care a primit o pensie conform legislației celeilalte Părți contractante.

Articolul 24

Acordarea prestațiilor

(1) Dacă o persoană a fost supusă succesiv sau alternativ legislațiilor celor două Părți contractante, instituția fiecărei Părți contractante stabilește, conform legislației pe care o aplică, dacă această persoană are dreptul la prestații, ținând cont, dacă este cazul, de dispozițiile articolului 23.

(2) În acest caz, instituția competentă calculează prestațiile după cum urmează:

1. Se calculează quantumul teoretic al prestațiilor datorate, ca și cum toate perioadele de asigurare ar fi fost realizate conform legislației pe care o aplică această instituție;
2. Se calculează apoi quantumul efectiv al prestației datorate persoanei, în funcție de quantumul teoretic calculat conform punctului 1 al prezentului paragraf și proporțional cu raportul dintre totalul perioadelor realizate înainte de producerea riscului în conformitate cu legislația pe care o aplică și totalul perioadelor realizate înainte de producerea riscului în conformitate cu legislațiile celor două Părți contractante.

(3) Dacă quantumul prestației se stabilește în funcție de numărul beneficiarilor, instituția competentă ia în considerare și persoanele care au domiciliul sau reședința pe teritoriul celeilalte Părți contractante.

Articolul 25

Perioada de asigurare mai mică de un an

(1) Fără a lua în considerare dispozițiile articolului 23, dacă perioada totală de asigurare realizată conform legislației unei Părți contractante este mai mică de un an și dacă, ținând cont numai de această perioadă, nici un drept nu este obținut în baza acestei legislații, instituția acestei Părți contractante nu este obligată să acorde prestații pentru perioada menționată.

(2) Perioadele de asigurare menționate la paragraful (1) al acestui articol sunt luate în considerare de instituția celeilalte Părți contractante în conformitate cu dispozițiile articolului 24, ca și cum aceste perioade ar fi fost realizate conform legislației pe care o aplică.

Secțiunea 3

Ajutor de deces

Articolul 26

Totalizarea perioadelor de asigurare și acordarea ajutorului de deces

(1) În cazul în care legislația unei Părți contractante condiționează dreptul la prestații de realizarea unei anumite perioade de asigurare, instituția competentă a acestei Părți contractante ia în considerare, dacă este necesar, perioadele de asigurare realizate conform legislației celeilalte Părți contractante, în măsura în care acestea nu se suprapun, ca și cum ar fi perioade realizate în baza legislației primei Părți contractante.

(2) Ajutorul de deces va fi acordat exclusiv conform legislației fiecărei Părți contractante.

(3) În cazul în care dreptul la prestație există conform legislațiilor ambelor Părți contractante:

1. prestația va fi acordată exclusiv pe baza legislației Părții contractante pe teritoriul căreia a survenit decesul; sau
2. dacă decesul nu a survenit pe teritoriul nici uneia dintre Părțile contractante, prestația va fi acordată de către instituția la care persoana a fost asigurată ultima dată înainte decesului.

Secțiunea 4

Prestații în caz de accident de muncă și de boală profesională

Articolul 27

Expunerea la același risc în cele două Părți contractante

(1) Prestațiile pentru invaliditate se vor acorda numai în condițiile legislației ultimei Părți contractante pe teritoriul căreia persoana în cauză a desfășurat activitatea susceptibilă a fi cauza riscului, chiar dacă sunt îndeplinite condițiile legislațiilor ambelor Părți contractante, cu respectarea, după caz, a dispozițiilor paragrafelor 2 - 4 ale prezentului articol.

(2) În cazul în care legislația unei Părți contractante condiționează dreptul la prestații de o primă diagnosticare a bolii respective pe teritoriul acestei Părți contractante, această condiție se consideră îndeplinită dacă diagnosticarea s-a realizat pe teritoriul celeilalte Părți contractante.

(3) În cazul în care legislația unei Părți contractante condiționează, explicit sau implicit, dreptul la prestații de diagnosticarea bolii într-un anumit termen de la încetarea activității profesionale susceptibile a fi cauza riscului, instituția competentă

ia în considerare, dacă este cazul, orice altă activitate care implică riscuri similare desfășurată în baza legislației celeilalte Părți contractante.

(4) În situația în care legislația unei Părți contractante condiționează, explicit sau implicit, dreptul la prestații de exercitarea pe o perioadă de timp determinată a unei activități susceptibile a fi cauza unei boli, pentru calculul prestațiilor sunt luate în considerare și perioadele în care s-au desfășurat o astfel de activitate pe teritoriul celeilalte Părți contractante.

Articolul 28

Domiciliul sau reședința pe teritoriul celeilalte Părți contractante

(1) Prestațiile în bani sunt plătite de instituția competentă, conform dispoziției legislației pe care o aplică.

(2) Prestațiile în natură în caz de accident de muncă sau boală profesională sunt acordate de către instituția locului de domiciliu sau reședință, conform legislației pe care o aplică, pe cheltuiala instituției competente.

(3) Acordarea de proteze, dispozitive medicale și alte prestații importante în natură este supusă aprobării prealabile a instituției competente, cu excepția situației în care acordarea prestației nu poate fi amânată fără a pune în pericol viața sau sănătatea persoanei în cauză.

(4) Pentru rambursarea cheltuielilor efective ale prestațiilor în natură acordate se aplică dispozițiile articolului 21.

Articolul 29

Acordarea unei prestații în caz de agravare a unei boli profesionale

În cazul în care, din cauza unei boli profesionale, persoana a beneficiat sau beneficiază de o prestație din partea instituției unei Părți contractante și solicită, în caz de agravare, drepturile la prestații de la instituția celeilalte Părți contractante, se aplică următoarele prevederi:

1. în cazul în care persoana nu a exercitat în baza legislației celeilalte Părți contractante o activitate în măsură să provoace sau să agraveze boala în cauză, instituția competentă a primei Părți contractante este obligată să suporte prestația, ținând cont de agravare, conform legislației pe care o aplică;
2. în cazul în care persoana a exercitat o astfel de activitate în baza legislației celeilalte Părți contractante, instituția competentă a primei Părți contractante este obligată să suporte prestația, fără a ține cont de agravare, conform dispozițiilor legislației pe care o aplică; instituția competentă a celei de-a doua Părți contractante acordă persoanei în cauză un supliment al cărui quantum este egal cu diferența dintre quantumul prestației datorate după agravare și quantumul prestației care ar fi fost datorată înainte de agravare, în conformitate cu prevederile legislației pe care o aplică.

Secțiunea 5
Prestații de șomaj

Articolul 30

Totalizarea perioadelor de asigurare

În cazul în care legislația unei Părți contractante condiționează dreptul la prestații de realizarea unor perioade de asigurare, instituția competentă a acestei Părți contractante va lua în considerare, dacă este necesar, perioadele de asigurare realizate conform legislației celeilalte Părți contractante, în măsura în care aceste perioade nu se suprapun.

Articolul 31

Acordarea prestațiilor

- (1) Prestațiile vor fi acordate de instituția competentă a Părții contractante pe teritoriul căreia persoana în cauză are domiciliul, ținând seama de dispozițiile articolului 30, în conformitate cu legislația pe care o aplică.
- (2) În ceea ce privește paragraful (1) al acestui articol, instituția din Republica Macedonia va aplica legislația proprie în caz de asigurare de șomaj.
- (3) În cazul în care legislația pe care o aplică instituția competentă din România prevede luarea în considerare a veniturilor realizate, la stabilirea cuantumului prestațiilor se iau în considerare numai veniturile realizate în baza activității desfășurate pe teritoriul României. În cazul în care nu există asemenea venituri sau nu au fost realizate venituri la nivelul salariului minim, prestația se va stabili pe baza salariului minim prevăzut de legislația română.

Secțiunea 6

Alocații pentru copii

Articolul 32

Totalizarea perioadelor de asigurare

În cazul în care legislația unei Părți contractante condiționează dreptul la prestații de realizarea unor perioade de asigurare, instituția competentă ia în considerare, dacă este necesar, perioadele de asigurare realizate în baza legislației unei Părți contractante, în măsura în care acestea nu se suprapun, ca și cum ar fi perioade realizate conform legislației primei Părți contractante.

Articolul 33

Acordarea alocațiilor pentru copii

Alocațiile pentru copii vor fi acordate conform legislației fiecărei Părți contractante.

Partea a IV-a
Dispoziții diverse

Articolul 34

Măsurile administrative și de cooperare

- (1) Autoritățile competente ale celor două Părți contractante vor stabili măsurile administrative necesare pentru aplicarea prezentului Acord.
- (2) Autoritățile competente:
  1. vor conveni Aranjamentul Administrativ în scopul aplicării prezentului Acord;
  2. vor desemna organismele de legătură în scopul realizării legăturilor directe între instituțiile Părților contractante.
  3. se vor informa reciproc asupra modificărilor aduse legislațiilor Părților contractante, în măsura în care aceste modificări afectează aplicarea prezentului Acord.
- (3) În aplicarea prezentului Acord, autoritățile competente și instituțiile competente ale Părților contractante își vor acorda sprijin reciproc, ca și cum ar aplica propria legislație. Această asistență administrativă este gratuită.
- (4) Dacă o persoană care are domiciliul sau reședința pe teritoriul unei Părți contractante a introdus o cerere sau beneficiază de prestații conform legislației celeilalte Părți contractante și dacă este necesară o expertiză medicală, instituția locului de domiciliu sau de reședință a primei Părți contractante va efectua această expertiză la cererea și pe cheltuiala instituției competente a celei de-a doua Părți contractante. În cazul în care expertiza medicală este necesară în aplicarea legislațiilor ambelor Părți contractante, aceasta va fi efectuată de instituția locului de reședință sau domiciliu, pe cheltuiala proprie.
- (5) Orice date sau informații privind o anumită persoană, care sunt comunicate conform prezentului Acord sunt considerate confidențiale și nu pot fi utilizate decât în scopul aplicării prezentului Acord.

Articolul 35

Utilizarea limbilor oficiale

- (1) În scopul aplicării prezentului Acord, autoritățile și instituțiile celor două Părți contractante pot comunica direct între ele în limbile lor oficiale sau în limba engleză.
- (2) Cererile sau documentele nu pot fi refuzate pe motiv că sunt redactate în limba oficială a celeilalte Părți contractante.

Articolul 36

Scutirea de taxe și de legalizare

- (1) Dacă legislația unei Părți contractante dispune scutirea integrală sau parțială de taxe de timbru, taxe consulare sau administrative pentru certificatele și alte

documente prezentate conform legislației acestei Părți contractante, această scutire se aplică și certificatelor sau altor documente similare eliberate de autoritățile celeilalte Părți contractante pentru aplicarea prezentului Acord.

(2) Cele două Părți contractante își recunosc reciproc toate actele, documentele sau certificatele de orice fel, necesare pentru aplicarea prezentului Acord, așa cum au fost eliberate de autoritățile emitente, fiind scutite de cerința legalizării.

Articolul 37

Introducerea unei cereri

Cererile care în conformitate cu legislația unei Părți contractante trebuie introduse într-un termen stabilit, la o autoritate, instituție sau instanță judecătorească a acestei Părți contractante, îndeplinesc această condiție dacă sunt introduse, în același termen, la o autoritate, instituție sau instanță judecătorească corespondentă a celeilalte Părți contractante. În acest caz, instituția care a primit cererea o transmite, fără întârziere, instituției primei Părți contractante, fie direct, fie prin intermediul organismelor de legătură ale celor două Părți contractante.

Articolul 38

Responsabilitatea unui părți terțe

În cazul în care o persoană beneficiază de prestații conform legislației unei Părți contractante pentru un accident cauzat sau survenit pe teritoriul celeilalte Părți contractante, drepturile instituției care furnizează prestațiile față de terți se reglementează astfel:

1. în cazul în care instituția care furnizează prestațiile, în conformitate cu legislația pe care o aplică, se subrogă în drepturile pe care beneficiarul le deține față de terți, cealaltă Parte contractantă recunoaște o astfel de subrogare;
2. în cazul în care instituția care furnizează prestațiile are un drept direct față de terți, cealaltă Parte contractantă recunoaște acest drept.

Articolul 39

Recuperarea plăților excedentare

În cazul în care instituția unei Părți contractante a plătit unui beneficiar de prestații o sumă care depășește suma la care avea dreptul, această instituție poate, în condițiile prevăzute de legislația pe care o aplică, să ceară instituției celeilalte Părți contractante, debitoare de prestații în favoarea acestui beneficiar, să rețină suma plătită în plus din sumele datorate beneficiarului respectiv. Această instituție efectuează reținerea în condițiile și limitele în care o astfel de compensare este permisă de legislația pe care o aplică, ca și cum ar fi sume plătite în plus de către ea însăși, și transferă quantumul astfel dedus instituției creditoare.

Articolul 40

Procedura de executare

- (1) Hotărârile cu titlu executoriu ale unei instanțe judecătorești a unei Părți contractante, precum și documentele executorii emise de către o autoritate sau o instituție a unei Părți contractante cu privire la contribuțiile de asigurări sociale și la alte creanțe sunt recunoscute pe teritoriul celeilalte Părți contractante.
- (2) Recunoașterea nu poate fi refuzată decât pe motiv de incompatibilitate cu ordinea publică a Părții contractante pe teritoriul căreia este cerută recunoașterea hotărârii sau documentului.
- (3) Hotărârile și documentele executorii recunoscute conform paragrafului (1) al prezentului articol sunt executate pe teritoriul celeilalte Părți contractante. Procedura de executare este conformă cu legislația Părții contractante pe teritoriul căreia se execută hotărârea. Hotărârile sau documentele vor fi însoțite de o atestare care confirmă caracterul lor executoriu (formula executorie).
- (4) Creanțele privind contribuțiile de asigurări sociale datorate instituției unei Părți contractante au, în cadrul oricărei proceduri de faliment sau executare silită pe teritoriul celeilalte Părți contractante, același rang ca și creanțele echivalente de pe teritoriul acestei Părți contractante.

Articolul 41

Moneda de plată

- (1) Plata oricărei prestații acordate în conformitate cu prezentul Acord poate fi efectuată în moneda Părții contractante a cărei instituție acordă prestațiile.
- (2) Moneda și modalitățile de plată pentru sumele reprezentând rambursări ale prestațiilor acordate sunt convenite prin Aranjamentul Administrativ.

Articolul 42

Soluționarea diferendelor

- (1) Eventualele diferende care pot să apară în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea prezentului Acord vor fi soluționate prin consultări între autoritățile competente ale celor două Părți contractante.
- (2) În cazul în care diferendele nu pot fi soluționate conform paragrafului (1) al prezentului articol, acestea vor fi soluționate, pe cale diplomatică, de către Părțile contractante.

Partea a V-a - Dispoziții tranzitorii și finale

Articolul 43

Dispoziții tranzitorii

- (1) Prezentul Acord nu deschide nici un drept pentru o perioadă anterioară intrării sale în vigoare.
- (2) Toate perioadele de asigurare realizate în baza legislației unei Părți contractante înainte de intrarea în vigoare a prezentului Acord sunt luate în considerare pentru stabilirea drepturilor deschise conform dispozițiilor prezentului Acord.
- (3) Sub rezerva paragrafului 1 al prezentului articol, un drept la naștere în baza prezentului Acord, chiar dacă se raportează la un risc produs anterior intrării sale în vigoare.

Articolul 44

Revizuirea drepturilor de pensie

- (1) Drepturile de pensie obținute anterior intrării în vigoare a prezentului Acord pot fi revizuite conform dispozițiilor prezentului Acord.
- (2) Dacă cererea de revizuire este transmisă, prin intermediul organismelor de legătură, în termen de 2 ani de la intrarea în vigoare a prezentului Acord, drepturile stabilite în urma revizuirii vor fi acordate de la data intrării în vigoare a prezentului Acord.
- (3) Dacă cererea de revizuire a pensiei este depusă după expirarea termenului de 2 ani de la data intrării în vigoare a Acordului, drepturile vor fi acordate de la data depunerii cererii.
- (4) În cazul în care revizuirea drepturilor de pensie va avea ca efect reducerea cuantumului pensiei, diferența dintre cuantumul pensiei obținute anterior intrării în vigoare a prezentului Acord și cuantumul pensiei acordate în baza acestuia va fi suportată de instituția competentă care a plătit pensia înainte de intrarea în vigoare a prezentului Acord.

Articolul 45

Intrarea în vigoare

- (1) Prezentul Acord va fi supus ratificării în fiecare Parte contractantă.
- (2) Părțile contractante își notifică reciproc, pe cale diplomatică, îndeplinirea procedurilor interne necesare pentru intrarea sa în vigoare.
- (3) Prezentul Acord va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de două luni de la data ultimei notificări prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol.
- (4) La intrarea în vigoare a prezentului Acord, Acordul între Guvernul Republicii Socialiste Federative Iugoslavia și Guvernul Republicii Socialiste România pentru

colaborarea în domeniul asistenței medicale a asiguraților, semnat la București, la 20 martie 1976 își încetează valabilitatea între Părțile contractante.

Articolul 46

Durata Acordului

- (1) Prezentul Acord se încheie pe o perioadă nedeterminată.
- (2) Fiecare Parte contractantă poate să îl denunțe, pe cale diplomatică, printr-o notificare scrisă adresată celeilalte Părți contractante, cu cel puțin șase luni înainte de terminarea anului calendaristic respectiv. În acest caz, Acordul își încetează valabilitatea începând cu prima zi a anului calendaristic următor.

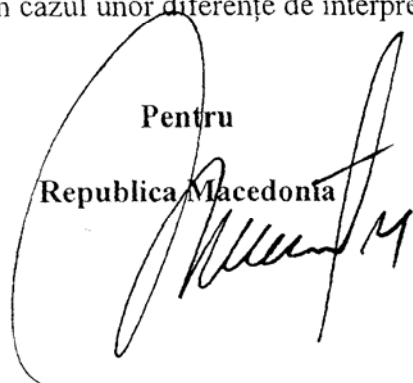
Articolul 47

Efectele Acordului asupra drepturilor câștigate sau în curs de dobândire

- (1) În cazul denunțării prezentului Acord, drepturile la prestațiile acordate potrivit dispozițiilor sale sunt menținute.
- (2) Drepturile la prestațiile în curs de dobândire, pentru perioade realizate anterior datei de încetare a valabilității Acordului sunt menținute, iar cererile depuse înainte de încetarea valabilității Acordului vor fi soluționate conform dispozițiilor acestuia.

Semnat la ....., la ....., în doua exemplare originale, fiecare în limbile macedoneană, română și engleză, toate textele fiind egal autentice. În cazul unor diferențe de interpretare, va prevala textul în limba engleză.

Pentru
Republica Macedonia

Pentru
România

**AGREEMENT
BETWEEN
THE REPUBLIC OF MACEDONIA
AND
ROMANIA
ON SOCIAL INSURANCE**

The Republic of Macedonia and the Romania, hereinafter referred to as "The Contracting Parties",

Being desirous of regulating and developing the relations between the two states in the field of social insurance,

Have agreed as follows:

Part I

General provisions

Article 1

Definitions

(1) For the purpose of the application of this Agreement, the following terms and expressions mean:

1 "territory":

As regards the Republic of Macedonia: the territory of the Republic of Macedonia.

As regards Romania: the entire State territory of Romania, including the territorial sea and the air space above the territory and the territorial sea where Romania exercises its sovereignty as well as the contiguous zone, the continental shelf and the exclusive economic zone where Romania exercises sovereign rights and jurisdiction, in accordance with its laws and with the rules and principles of the international law.

2. "national of a Contracting Party": a person having the citizenship of a Contracting Party;

3. "legislation": the laws and the other statutory acts that regulate the fields specified in article 2;

4. "competent authority": the ministries responsible for the fields specified in article 2;

5. "institution": the body or authority responsible for applying the legislation specified in article 2;

6. "competent institution": the institution at whose expense the benefits are granted;

7. "insured person": the person who is or has been subject to the legislation specified in article 2;

8. "period of insurance": the periods of contribution and the equivalent periods completed under the legislation of either Contracting Party;
9. "benefit": benefits in cash and benefits in kind;
10. "benefit in cash": pensions, allowances, indemnities, aids as well as all their revalorisations, provided for by the legislation that regulates the fields specified in article 2;
11. "benefits in kind": medical services and other benefits that are not benefits in cash, provided for by the legislation that regulates the fields specified in Article 2;
12. "residence": ordinary residence;
13. "stay": temporary residence
14. "members of the family": persons defined as such by the legislation applied by the competent institution;
15. "liaison body": the institutions designated by the competent authorities to achieve the direct connections for the purpose of the application of this Agreement.

- (2) The other terms and expressions which are used in this Agreement shall have the meaning assigned to them in the legislation of either Contracting Party.

Article 2

Material scope

- (1) This Agreement shall apply:
As regards the Republic of Macedonia, to the legislation on:
  1. health insurance, health protection, including the insurance in case of work accidents and occupational diseases;
  2. insurance for pensions and invalidity, including insurance in case of work accidents and occupational diseases;
  3. insurance in case of unemployment;
  4. children allowances.
As regards Romania, to the legislation on:
  1. indemnity for temporary incapacity of work;
  2. maternity indemnity;
  3. pensions;

4. benefits in kind in case of illness and maternity ;
5. benefits in kind in case of work accidents and occupational diseases;
6. death grant;
7. unemployment benefit;
8. State allowance for children.

(2) This Agreement shall also apply to all legislation which replaces, codifies, amends or supplements the legislation on the benefits specified in paragraph 1 of this article.

(3) This Agreement shall not apply to the legislation introducing a new scheme of social insurance, unless otherwise agreed by the Contracting Parties,.

Article 3

Personal scope

This Agreement shall apply to:

1. all persons who are or have been subject to the legislation of either or both Contracting Parties;
2. the persons whose rights derive, in accordance with the applicable legislation, from the persons specified under point (1) of this article.

Article 4

Equal treatment

Unless otherwise provided for in this Agreement, the persons who are or have been subject to the legislation of either Contracting Party and have the residence on the territory of the other Contracting Party shall have the same rights and obligations under the legislation. of that Contracting Party as its own nationals.

Article 5

Export of benefits

(1) Unless otherwise provided for in this Agreement, any provision of the legislation of either Contracting Parties which make the payment of the benefits conditional upon the beneficiary's residence in its territory shall not be applied if the beneficiary resides in the territory of the other Contracting Party.

(2) The provisions of paragraph (1) of this article shall not apply :

1. As regards the Republic of Macedonia, to unemployment benefits, indemnities for temporary work invalidity, children allowances, minimum pension.
2. As regards Romania, to unemployment benefits, children State allowances, indemnities for temporary work invalidity;

Article 6

Prevention of overlapping of benefits

- (1) This Agreement cannot confer or maintain the right to two or more benefits that cover the same contingency, granted for the same period of insurance.
- (2) The provisions of paragraph (1) of this article shall not apply to benefits in respect of invalidity, old age, death grants or occupational disease which are paid by the competent institutions of both Contracting Parties, in accordance to the provisions of article 24 and article 29, point 2.

Article 7

Recognition of certain facts or events

Where, on the territory of a Contracting Party there have occurred facts or events that have legal effects on the benefits, the institutions of the other Contracting Party shall take into account these facts and events as if they had taken place on the territory of that Contracting Party.

Part II

Applicable legislation

Article 8

General rules

Unless otherwise provided for in this Agreement:

1. the persons who are employed in the territory of a Contracting Party shall be subject only to the legislation of that Contracting Party, even if they reside in the territory of the other Contracting Party, or if the employer resides or has his registered office in the territory of the other Contracting Party;
2. self-employed persons who pursue their activity in the territory of either Contracting Party shall be subject to the legislation of that Contracting Party even if they reside in the territory of the other Contracting Party;
3. civil servants and the persons considered as such are subject to the legislation of the Contracting Party in whose administration they are employed.

Article 9

Posted workers

- (1) A person who is employed in the territory of either Contracting Party and who is posted by his employer to the territory of the other Contracting Party to pursue a certain activity shall continue to be subject to the legislation of the first Contracting Party for the duration of that activity, provided that the anticipated duration of the activity does not exceed a period of 24 months.
- (2) The self-employed person who normally pursues his activity in the territory of either Contracting Party and pursues an activity in the territory of the other Contracting Party shall continue to be subject to the legislation of the first Contracting Party, provided that the anticipated duration of this activity does not exceed 24 months.
- (3) If the duration of the activity exceeds 24 months, the legislation of the first Contracting Party shall continue to apply with the consent of the competent authorities of both Contracting Parties for at most 24 months, upon the joint request of the employee and the employer or upon the request of the self-employed person. Such consent must be requested before the end of the initial 24 month period.

Article 10

Personnel of the international transport undertakings

The person who is employed by an international transport undertaking having its registered office in the territory of one Contracting Party and who, on its own account or for a third party, operates transport services for passengers or goods by rail, road, air or inland waterway shall be subject to the legislation of that Contracting Party. However:

1. the person employed by a branch or permanent representation of the mentioned undertaking shall be subject to the legislation of the Contracting Party in whose territory such branch or permanent representation is situated;
2. the person who pursues an activity principally in the territory of the Contracting Party in which he resides shall be subject to the legislation of that Contracting Party, even if the undertaking which employs him has no registered office or branch or permanent representation in that territory.

Article 11

Crew members on vessels

The person who pursues an activity on board a vessel flying the flag of either Contracting Party shall be subject to the legislation of the Contracting Party whose flag the vessel flies.

Article 12

Members of the diplomatic missions and consular posts

For the members of the diplomatic missions and consular posts and for the private personnel exclusively employed in their service shall apply the relevant provisions of the Vienna Convention on diplomatic relations of April 18, 1961 and the Vienna Convention on consular relations of April 24, 1963.

Article 13

Exceptions to the provisions of articles 8 to 12

The competent authorities of both Contracting Parties may agree on exceptions to the provisions of articles 8 to 12 in the interest of a person or a category of persons, provided that, that person or those persons are subject to the legislation of either Contracting Party.

Part III

Special provisions concerning the various categories of benefits

Section 1

Sickness and maternity benefits

Article 14

Aggregation of periods of insurance

(1) If the legislation of either Contracting Party makes entitlement to benefits conditional upon the completion of periods of insurance, the competent institution of this Contracting Party shall, if necessary, take account of the periods of insurance completed under the legislation of the other Contracting Party, in so far as they do not overlap, as if they were periods of insurance completed under the legislation of the first Contracting Party.

(2) As far as the benefits in cash in the event of sickness or maternity are concerned, the provisions of paragraph (1) of this article shall apply only if the person concerned pursues an activity in the territory of the Contracting Party where the request was made.

Article 15

Benefits in kind in the event of stay in the territory of the other Contracting Party

(1) Persons who fulfil the conditions required by the legislation of either Contracting Party for the entitlement to benefits and whose condition needs the grant of emergency benefits while they stay in the territory of the other Contracting Party, shall receive benefits

in kind from the institution of the place of stay in accordance with the provisions of the legislation it applies, at the expense of the competent institution.

(2) The provision of prosthesis, medical devices and other substantial benefits in kind shall be subject to the prior approval of the competent institution, unless the award of the benefit cannot be postponed without seriously endanger the life or health of the person concerned.

(3) The provisions of paragraphs (1) and (2) of this article shall also apply to the award of benefits in kind to the members of the family of the person concerned.

Article 16

Benefits in kind in the event of residence in the territory of the other Contracting Party

(1) The persons who reside in the territory of either Contracting Party and who fulfil the conditions for entitlement to benefits under the legislation of the other Contracting Party shall receive, in the territory of the Contracting Party in which they reside, the benefits in kind awarded by the institution of the place of residence in accordance with the provisions of the legislation it applies, at the expense of the competent institution.

(2) The provision of prosthesis, medical devices and other substantial benefits in kind shall be subject to the prior approval of the competent institution, unless the award of the benefit cannot be postponed without seriously endanger the life or health of the person concerned.

(3) The provisions of paragraphs (1) and (2) of this article shall also apply to the award of the benefits in kind to the members of the family of the person concerned if they are not entitled to these benefits in accordance to the legislation of the Contracting Party in whose territory they reside.

Article 17

Benefits in kind for the pensioners and the members of their family

(1) A pensioner receiving a pension under the legislation of both Contracting Parties shall receive benefits in kind under the legislation of the Contracting Party in whose territory he resides, as if he were a pensioner under the legislation of that Contracting Party only.

(2) A pensioner receiving a pension under the legislation of either Contracting Party and residing in the territory of the other Contracting Party shall be entitled to benefits in kind to the same extent as if he were entitled provided that he resided in the territory of the first Contracting Party. Benefits in kind are awarded by the institution of

the place of residence according to the provisions of the legislation it applies as if the person concerned were entitled to the mentioned benefits under that legislation, the cost of benefits being borne by the competent institution of the first Contracting Party.

(3) The provisions of article 15, paragraph (3) and article 16, paragraph (3) shall also apply to the members of the family of the pensioner.

(4) The members of the family of a pensioner who are not resident in the territory of the Contracting Party where the pensioner resides shall receive benefits in kind at the expense of the institution of residence as if the pensioner were resident in the territory of the same Contracting Party provided that they are not entitled to these benefits according to the legislation of the Contracting Party in whose territory they reside.

Article 18

Benefits in cash in the event of stay or residence in the territory of the other Contracting Party

Benefits in cash in the event of stay or residence in the territory of the other Contracting Party are paid by the competent institution in accordance to the provisions of the legislation it applies.

Article 19

Transport of the person who has received benefits in kind

(1) If, after the award of the emergency benefits in kind, the person has to be transported to his country only by ambulance, the transport of the person who has received benefits in kind up to the border of the other Contracting Party is made, at the expense of the competent institution, by the institution of the Contracting Party on whose territory the person has received the benefit in kind.

(2) In special cases, where the transport is to be made only by air, the transport is made by the institution of the Contracting Party on whose territory the benefit in kind was awarded, at the expense of the competent institution.

(3) After the person overcomes the emergency condition, the competent institution may agree either to continue the award of the benefits in kind or to effect the transport.

(4) These provisions are also applicable accordingly to the members of the family of the person concerned.

Article 20

Institutions

The institutions that award the benefits provided for in articles 15, 16, 17 shall be designated by the competent authorities by the Administrative Arrangement.

Article 21

Reimbursement

- (1) The competent institution shall refund, for each case, to the institution that provides the benefits, the actual costs for the benefits awarded according to the provisions of articles 15, 16, 17 and 19, except for the administrative expenses.
- (2) The actual costs of the benefits shall be calculated by the institution that provides the benefits at prices charged for its own insured persons.
- (3) The liaison bodies of both Contracting Parties may agree on other arrangements for the refund of the costs, including for their compensation between institutions or the payment of lump sums, instead of individual payments.

Section 2

Invalidity, old age and survivors' benefits

Article 22

Determination of benefits without the aggregation of the insurance periods

If a person fulfils the conditions necessary for a benefit in accordance with the legislation of either Contracting Party without taking into account the periods of insurance completed under the legislation of the other Contracting Party, the competent institution calculates the benefits only in accordance with the periods of insurance completed under the legislation it applies.

Article 23

Aggregation of the insurance periods

- (1) Where the legislation of either Contracting Party makes the entitlement to benefits conditional upon the completion of a certain period of insurance, the institution which applies that legislation shall take account, to the extent necessary, of periods of insurance completed under the legislation of the other Contracting Party, in so far as they do not overlap, as if they were periods completed under the legislation of the first Contracting Party.
- (2) Where the legislation of either Contracting Party makes the award of certain benefits conditional upon the completion of a certain period in an activity covered by a special scheme or in a specific occupation or employment, the periods completed under the legislation of the other Contracting Party shall not be taken into account for determining the entitlement to such benefits unless they are completed under a corresponding scheme or, in the absence of such a scheme, in the same occupation or in the same employment, as appropriate.

(3) Where the legislation of either Contracting Party provides that the period in which the person concerned receives a pension is reckonable for determining the entitlement to the benefit, the competent institution of that Contracting Party shall take into account for this purpose the period during which the person received a pension under the legislation of the other Contracting Party.

Article 24

Award of benefits

(1) Where a person has been successively or alternatively subject to the legislation of both Contracting Parties, the institution of either Contracting Party shall determine, in accordance to the legislation it applies, whether this person is entitled to benefits, regard being had, where appropriate, to the provisions of article 23.

(2) In this event, the competent institution calculates the benefits as follows:

1. the theoretical amount of the due benefits shall be calculated as if all the periods of insurance were completed under the legislation applied by this institution;
2. then, the actual amount of the benefit to be granted to the person shall be calculated based on the theoretical amount calculated according to the provisions of sub-paragraph 1 of this paragraph, and in proportion to the ratio between the total duration of the periods completed before the contingency arose, under the legislation it applies and the total duration of the periods completed before contingency arose, under the legislations of both Contracting Parties.

(3) If the amount of the benefit is determined taking into account the number of the beneficiaries, the competent institution takes also account of the persons who reside or stay in the territory of the other Contracting Party.

Article 25

Period of insurance of less than one year

(1) Notwithstanding the provisions of article 23, where the total duration of the period of insurance completed under the legislation of either Contracting Party is less than one year and where, on the basis of this period only, no right is acquired under that legislation, the institution of that Contracting Party shall not be bound to award benefits in respect of the said period.

(2) The periods of insurance referred to in paragraph (1) of this article shall be taken into account by the institution of the other Contracting Party according to the provisions of article 24, as if those periods were completed under the legislation it applies.

Section 3
Death grant
Article 26

The aggregation of periods of insurance and the award of death grant

- (1) If the legislation of either Contracting Party makes entitlement to benefits conditional upon the completion of periods of insurance, the competent institution of this Contracting Party shall take account, to the extent necessary, of periods completed under the legislation of the other Contracting Party, in so far as they do not overlap, as if they were periods completed under the legislation of the first Contracting Party.
- (2) The death grant shall only be given in accordance with the legislation of each Contracting Party.
- (3) If the entitlement to the benefit may be awarded under the legislations of both Contracting Parties:
  1. the benefit shall be granted only under the legislation of the Contracting Party in whose territory the death occurred; or
  2. if the death did not occur in the territory of either Contracting Party, the grant shall be given by the institution where the person was last insured before the death.

Section 4
Benefits in the event of work accident and occupational disease
Article 27
Exposure to the same contingency in both Contracting Parties

- (1) Invalidity benefits shall be granted only under the legislation of the last Contracting Party in whose territory the entitled person has pursued an activity liable to have caused the contingency, even if the conditions of the legislations of both Contracting Parties are fulfilled, and regard to be had, where appropriate, to the provisions of paragraphs 2-4 of this article.
- (2) If the legislation of either Contracting Party makes the entitlement to benefits conditional upon the disease in question being first diagnosed in its territory, that condition shall be considered fulfilled if the diagnosis was made first in the territory of the other Contracting Party.
- (3) If the legislation of either Contracting Party, explicitly or implicitly, makes the entitlement to benefits conditional upon the diagnosis of the disease within a specified period after the termination of the last activity liable to have caused the risk, the competent institution shall take account, where necessary, of any similar activity involving similar risks carried under the legislation of the other Contracting Party.

(4) If the legislation of either Contracting Party, explicitly or implicitly, makes the entitlement to benefits conditional upon pursuing, for a specific period, an activity liable to have caused the risk, for the calculation of the benefits there shall also be taken into account the periods during which such an activity was pursued in the territory of the other Contracting Party .

Article 28

Residence or stay in the territory of the other Contracting Party

- (1) The benefits in cash are paid by the competent institution, under the legislation it applies.
- (2) The benefits in kind in case of a work accident or occupational disease are awarded by the institution of the place of residence or stay, under the legislation it applies, at the expense of the competent institution.
- (3) The provision of prosthesis, medical devices and other substantial benefits in kind shall be subject to the prior approval of the competent institution, unless the award of the benefit cannot be postponed without seriously endanger the life or health of the person concerned.
- (4) The provisions of article 21 are to be applied in order to refund the actual costs of the benefits in kind.

Article 29

The award of benefits in case of aggravation of an occupational disease

Where, as a result of an occupational disease, a person has received or is receiving a benefit from the institution of either Contracting Party and in the event of an aggravation of the disease, claims, entitlements to benefits from the institution of the other Contracting Party, the following provisions shall apply:

1. if the person concerned has not pursued, under the legislation of the other Contracting Party, an activity liable to cause or aggravate the disease in question, the competent institution of the first Contracting Party, shall bear the cost of the benefit, taking into account the aggravation, according to the provisions of the legislation it applies;
2. if the person concerned has pursued such an activity under the legislation of the other Contracting Party, the competent institution of the first Contracting Party shall bear the costs of benefit, without taking into account the aggravation, according to the provisions of the legislation it applies; the competent institution of the second Contracting Party shall grant the person concerned a supplement equal to the difference between the amount of the benefit due after the aggravation and the amount of the benefit that would have been due before the aggravation, under the legislation it applies.

Section 5

Unemployment benefits

Article 30

The aggregation of periods of insurance

If the legislation of either Contracting Party makes entitlement to benefits conditional upon the completion of periods of insurance, the competent institution of this Contracting Party shall take account, to the extent necessary, of periods completed under the legislation of the other Contracting Party, in so far as they do not overlap.

Article 31

The award of benefits

(1) The benefits shall be awarded by the competent institution of the Contracting Party in whose territory the person concerned resides, taking into account the provisions of article 30, under the legislation it applies.

(2) As far as paragraph (1) of this Article is concerned, the institution of the Republic of Macedonia shall apply its own legislation in case of unemployment insurance.

(3) If the legislation the competent institution of Romania applies provides the taking into account of the income gained, only the income gained from an activity pursued in the territory of Romania are taken into account for determining the amount of the benefits. If there was no such income or the income was less than the minimum wage, the benefit shall be calculated taking into account the minimum wage provided for under the Romanian legislation.

Section 6

Children allowances

Article 32

The aggregation of periods of insurance

If the legislation of either Contracting Party makes entitlement to benefits conditional upon the completion of periods of insurance, the competent institution of that Contracting Party shall take account, to the extent necessary, of periods completed under the legislation of the other Contracting Party, in so far as they do not overlap, as if they were periods completed under the legislation of the first Contracting Party.

Article 33

The provision of children allowances

Children allowances shall be provided under the legislation of each Contracting Party.

Part IV

Miscellaneous provisions

Article 34

Administrative and co-operation measures

- (1) The competent authorities of both Contracting Parties shall determine the necessary measures for the application of this Agreement.
- (2) The competent authorities:
  1. shall agree upon the Administrative Arrangement for the application of this Agreement;
  2. shall establish the liaison bodies in order to achieve direct connections between the institutions of the Contracting Parties;
  3. shall mutually inform about the changes in the legislation of the Contracting Parties, in so far as these changes affect the application of this Agreement.
- (3) The competent authorities and institutions of the Contracting Parties shall grant mutual assistance on the application of this Agreement as if they applied their own legislation. Such administrative assistance shall be free of charge.
- (4) If a person residing or staying in the territory of either Contracting Party claims benefits or is receiving benefits under the legislation of the other Contracting Party and a medical examination is needed, the institution of the place of residence or stay of the first Contracting Party shall pursue the examination at the request and at the expense of the competent institution of the second Contracting Party. If the medical examination is needed for the application of the legislations of both Contracting Parties, it shall be made by the institution of the place of residence or stay, at its own expense.
- (5) Any data or information concerning a certain person, communicated according to this Agreement shall be considered confidential and only be used for the purpose of the application of this Agreement.

Article 35

Use of official languages

- (1) For the purpose of the application of this Agreement, the authorities and the institutions of both Contracting Parties may communicate with each another directly in their official languages or in English.
- (2) The claims or documents shall not be rejected on the ground that they are written in the official language of the other Contracting Party.

Article 36

Exemption from charges and authentication

- (1) If the legislation of either Contracting Party provides total or partial exemption from any legal dues, consular or administrative fees for the certificates or other documents submitted under the legislation of that Contracting Party, such exemption shall also apply to certificates or other similar documents issued by the authorities of the other Contracting Party in the application of this Agreement.
- (2) The Contracting Parties shall mutually recognise all the papers, documents or certificates of any kind required for the application of this Agreement as they were issued by emitting authorities, being exempted from legalisation.

Article 37

Submission of a claim

The claims which, under the legislation of either Contracting Party, have to be submitted within a specified period of time to an authority, institution or court of that Contracting Party fulfil this condition if they are submitted within the same period to a correspondent authority, institution or court of the other Contracting Party. In this event, the institution that has received the claim shall send it without delay to the institution of the first Contracting Party either directly, or through the liaison bodies of the Contracting Parties.

Article 38

Liability of a third party

If a person is receiving benefits under the legislation of either Contracting Party for an injury caused or sustained in the territory of the other Contracting party, the rights of institution granting the benefits against the third parties shall be regulated as follows:

1. where the institution granting the benefits, under the legislation it applies, is substituted in the rights that the beneficiary has against the third parties, the other Contracting Party recognises such substitution;
2. where the institution granting the benefits has a direct right against the third parties, the other Contracting Party shall recognise such right.

Article 39

Recovery of undue payments

If the institution of either Contracting Party has paid to the beneficiary of a benefit a sum that exceeds the one he was entitled to, that institution may, under the conditions provided by the legislation it applies, request the institution of the other Contracting Party,

debtor of benefits in favour of that beneficiary, to retain the sum everpaid from the sums due to that beneficiary. That institution shall make the deduction under the conditions and within the limits permitted by the legislation it applies for the recovery, as if the overpayment had been made by it, and shall transfer the amount so deducted to the creditor institution.

Article 40

Enforcement procedure

- (1) Enforceable court decisions of either Contracting Party as well as enforceable documents issued by an authority or institution of either Contracting Party, in respect of social insurance contributions and other debts, shall be recognized in the territory of the other Contracting Party.
- (2) Recognition may be refused only if it is contrary to the public order of the Contracting Party in whose territory recognition of the decision or the document is required.
- (3) Enforceable decisions and documents, recognized in accordance to paragraph (1) of this article shall be enforced in the territory of the other Contracting Party. The enforcement procedure shall be in compliance with the legislation of the Contracting Party in whose territory the decision is enforced. The decisions or documents shall be accompanied by an attestation confirming its enforceability (enforceability clause).
- (4) The overdue social insurance contributions to the institution of either Contracting Party shall have, in any bankruptcy or enforcement procedure in the territory of the other Contracting State, the same precedence as the equivalent claims in the territory of that Contracting Party.

Article 41

Currency of payment

- (1) Payment of any benefit granted in accordance with this Agreement may be made in the currency of the Contracting Party whose institution grants the benefits.
- (2) The currency and the modality of payment for the sums representing refunds of benefits granted are established by Administrative Arrangement.

Article 42

Settlement of disputes

- (1) Any dispute on the interpretation or application of this Agreement shall be settled by consultations between the competent authorities of the Contracting Parties.

(2) If the disputes could not be settled in accordance with paragraph (1) of this article, they shall be settled, by the Contracting Parties through diplomatic channels.

Part V

Transitional and final provisions

Article 43

Transitional provisions

(1) This Agreement shall not open any rights for the period before its entry into force.

(2) All periods of insurance completed under the legislation of either Contracting Party before the entry into force of this Agreement shall be taken into account for the purpose of determining the rights arising from the provisions of this Agreement.

(3) Subject to paragraph 1 of this article, a right may arise under this Agreement even if it is reported to a contingency before its entry into force.

Article 44

Revision of pension rights

(1) The pension rights acquired before the entry into force of this Agreement may be revised in accordance with the provisions of this Agreement.

(2) If the revision claim is transmitted through the liaison bodies within two years from the entry into force of this Agreement, the rights determined as a result of the revision shall be granted from the date of the entry into force of this Agreement.

(3) If the revision claim is submitted after the expiration of the two year period from the date of the entry into force of this Agreement, the rights shall be granted from the date the claim was submitted.

(4) If the revision of the pension rights shall have as a result a decrease of the pension, the balance between the amount of the pension paid before the entry into force of this Agreement and the amount of the pension determined under its provisions shall be borne by the competent institution paying the pension before the entry into force of this Agreement.

Article 45

Entry into force

(1) This Agreement shall be subject to ratification in the Contracting Parties.

(2) The Contracting Parties shall mutually notify, through diplomatic channels, the completion of the internal procedures required for its entry into force.

(3) This Agreement shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a two month period from the date of the latter notification provided for in paragraph (2) of this article.

(4) At the date this Agreement enters into force, the Agreement between the Government of the Socialist Federative Republic of Yugoslavia and the Government of the Socialist Republic of Romania for the co-operation in the field of medical assistance of the insured persons, signed in Bucharest, on March 20th, 1976 shall be deemed terminated between the Contracting Parties.

Article 46

Duration of the Agreement

(1) This Agreement is concluded for an indefinite period.

(2) Either Contracting Party may denounce it, by diplomatic channels, by a written notification sent to the other Contracting Party, at least six months before the end of that calendar year. In this event, the Agreement shall be deemed terminated beginning with the first day of the next calendar year.

Article 47

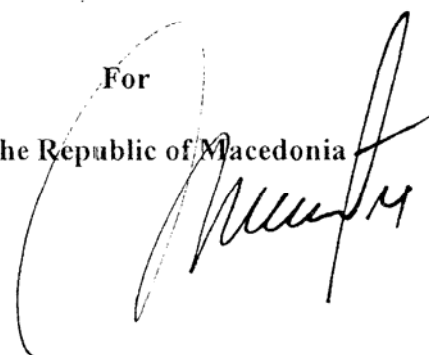
The effects of the Agreement on the rights gained or to be achieved

(1) In the event of denunciation of this Agreement, the rights to the benefits granted on the basis of its provisions are maintained.

(2) The rights to the benefits to be achieved for periods before the date of the Agreement's termination are maintained and the claims submitted before its termination shall be treated in accordance to its provisions.

Signed at ....., on ....., in two original copies, each in, Macedonian, Romanian and English language, all texts being equal authentic. In case of differences of interpretation, the text in English shall prevail.

For
The Republic of Macedonia

For
Romania

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.